

SUDSKA KRONIKA: SLUCAJ LJIMAJ

Author: IWPR

Pise: Michael Farquhar iz Haga (TU Br 398, 15-mar-05)

Prije prve pauze, oni su vec stigli ispitati svjedoka o njegovom hapsenju 2003. zbog trgovine oruzjem, o nekoliko ranijih mjeseci tokom kojih se on, kao heroinski ovisnik, bavio i prodajom droge, te o tome kako svoj prvi razgovor s haskim istraziteljima nije obavio kao svjedok, nego kao osumnjicena osoba.

Od svega toga, ovom bivsem pripadniku OVK-a – koji je svjedocio uz mjere zastite identiteta, pod sifrom “L-64” – ocito je najmanje prijaio razgovor o vlastitim problemima s drogom.

“Ne volim pricati o tome”, rekao je on sucimma, da bi u jednoj kasnijoj prilici dodao: “Veoma me je stid . . .”

Optuzbe za trgovinu oruzjem povucene su zbog toga sto je L-64 pristao nastaviti suradnju s tuziocima Tribunala. Nakon sto je pusten iz zatvora, ovaj svjedok optuzbe je, zbog vlastite sigurnosti, iseljen s Kosova.

U sklopu ispunjenja obaveza koje je na sebe preuzeo spomenutom nagodbom, L-64 je u Hag doputovao ovoga tjedna kako bi dao kljucni iskaz protiv Fatmira Ljimaja (Fatmir Limaj), Isaka Muslijua (Isak Musliu) i Haradina Balje (Haradin Bala). Potonja su trojica optuzena za rukovodjenje zatvorskim logorom u selu Lapusnik, gdje su tokom 1998. desetine Srba, zajedno s navodnim albanskim izdajnicima, bile izgladnjivane, premlacivane i ubijane.

Za vrijeme dvodnevnog svjedocenja – koje je 17. ozujka/marta bilo skraceno, jer je javljeno da se Ljimaj nece pojaviti u sudu zbog bolesti – svjedok je potvrdio da je doticni logor postojao, te opisao vlastite posjete tom objektu u lipnju/junu i srpnju/julu iste godine, kada je razgovarao s nekolicinom pretucenih pritvorenika.

U to vrijeme, Balja je, po rijecima svjedoka, zaista radio kao strazar; Musliju je bio zapovjednik OVK-a zaduzen za Lapusnik; dok je Ljimaj bio njegov neposredni pretpostavljeni ciji se stab nalazio u obližnjim Kleckoj.

Svjedokov je iskaz u oštroj suprotnosti s tezama Baljinih branilaca, koji tvrde da je njihov klijent polovinom svibnja/maja 1998. boravio u nekom drugom dijelu Kosova.

Istina, i bivsi su zatocenci potvrdili da je logor u Lapusniku postojao, ali je svjedokov iskaz oprecan svjedocenjima odredenog broja ostalih pripadnika OVK-a, koji su – nakon sto su im ranijih tjedana bili izdani obavezujući nalozi da se pojave u Tribunalu i javno svjedoce – porekli da su na bilo koji nacin bili upoznati s postojanjem logora, kao i funkcijom koju je u to vrijeme u samom OVK-u obavljao Ljimaj.

L-64 je sucima rekao da je u Lapusnik otisao 10. svibnja/maja 1998., da bi se borio protiv srpskih trupa koje su u to vrijeme krenule u napad na doticno podrucje. Nakon sto su Albanci izvojevali pobjedu, svjedok je u selu ostao sve dok ga, u srpnju/julu 1998., definitivno nisu zauzeli Srbi.

Svjedok je u sudnicu sa sobom donio i dnevnik u koji je tokom 1998. pribiljezio vlastita iskustva iz

Lapusnika. Pozivajući se na te svoje zapise, on je sucima ispricao kako je, nekoliko dana nakon njegova dolaska, jedinicama OVK-a u posjet stigao zapovjednik poznat kao "Celiku" (kako je inace glasio Ljimajev ratni nadimak). Ljudi su se postrojili, a Ljimaj je, povisenim glasom, objavio: "Ja sam odgovoran za ovo podrucje i . . . sve sto treba mozete obaviti preko Kerkiza (Qerqiz)."

Tuzioci pak tvrde da je "Kerkiz" bilo ratno ime optuzenog Muslijua.

"Svi smo mi znali da je nas zapovjednik zapravo Kerkiz", objasnio je svjedok, koji je takodje rekao i da je "svima" bilo poznato i to da su njemu samom naredjenja stizala od Celikua.

I Ljimaj i Musliju su delimicno optuzeni po principu zapovjedne odgovornosti – odnosno, zbog toga sto je Statutom Tribunala predvidjeno da i zapovjednik moze biti pozvan na odgovornost zbog zlocina koji su pocinili osobe koje su mu potcinjena (ukoliko ih u tome nije sprijecio ili makar naknadno kaznio).

Braniooci, sa svoje strane, tvrde da njihovi klijenti u to vrijeme nisu bili nikakvi zapovjednici, nego samo "organizatori" i "koordinatori" unutar formacije koja je tada jos uvijek predstavljala kaoticnu narodnu vojsku lisenu zapovjednog ustrojstva i bilo kakve vlasti.

No, svjedok je sucima rekao da je u Lapusniku Kerkiz bio odgovoran za izdavanje naredjenja, potpisivanje putnih dozvola, odabir novih regruta i kontakte sa stabom u Kleckoj oko nabavke dodatne municije.

On je opisao kako je u nekoliko navrata – kaznjavajuci konzumiranje alkohola ili napustanje utvrđenog podrucja bez odobrenja – Kerkiz vojnicima oduzimao osobno naoruzanje

OVK je, po njegovim rijecima, bila "cak discipliniranija od srpske vojske".

Kada su mu tuzioci pokazali fotografije obiteljskog imanja u Lapusniku, na kojem se u periodu od svibnaj/maja do srpnja/jula 1998. navodno nalazio doticni zatvorski logor, svjedok je potvrdio da se radi upravo o toj lokaciji.

On je sucima rekao i da je doticni objekt, u vrijeme dok je funkcionirao, i osobno posjetio sest do osam puta.

U prvi posjet je, kako je rekao sucima, otisao s ciljem da vidi "velikog spijuna" po imenu Ajet Gasi (Ajet Gashi), za koga je cuo da je uhapšen i da se nalazi u Lapusniku. A kada ga je ugledao, ucinilo mu se da je "bolestan" i da nije u stanju odrzati se na nogama.

Tuzioci tvrde da je Gasi, bivsi policajac kojeg je lokalni OVK sumnjicio za suradnju sa srpskim vlastima, nemilosrdno pretucen u logoru prije no sto je odveden izvan njega i zatim ubijen, pri cemu je njegovo tijelo ostavljeno pokraj puta kao upozorenje drugima.

Prilikom kasnijih posjeta logoru, svjedok je – priznajuci u dva navrata da je i sam bio spreman ubiti ili ozlijediti "kolaboracioniste" – rekao: "Uvijek je tu bilo nekoga tko je izgledao pretuceno, povredjeno, izmaltretirano."

Svjedok je potvrdio i da je u dva ili tri navrata vidio Kerkiza kako ulazi u logor ili izlazi iz njega. Musliju je

porekao da je znao za bilo kakav zatvorski objekta u Lapusniku.

I mada je rekao da je u to vrijeme bio u dobrim odnosima s Baljom, te da ni danas ne vjeruje da je on u stanju ikoga muciti, svjedok je potvrdio i da se pri posjetama logoru s njim susretao kao s tamosnjim strazarem.

Svjedok je, najzad, opisao i okrutnost s kojom su se pripadnici OVK-a ophodili i prema zatvorenicima izvan Lapusnika: spomenut je jedan zarobljeni srpski oficir koji je bio stavljen na najteze muke, kako bi – u zamjenu za vlastiti zivot – odao vojne planove.

Medjutim, prema onome sto smo na sudu bili u prilici cuti, lokalna komanda OVK-a, “na celu s Fatmirom Ljimajem”, tim povodom nije reagirala; stovise, citav slucaj je okoncan tako sto je doticni zatvorenik bio poliven benzinom i spaljen.

Svjedok je ispricao kako je kasnije pokraj puta vidio spaljeno tijelo i kako mu je receno da se radi upravo o tom srpskom oficiru.

L-64 ce se ponovo pojaviti pred sudom 18. ozujka/marta, kada ce priliku da ga unakrsno ispitaju dobiti i branioci.

Michael Farquhar je izvjestac IWPR-a iz Haga.

Location: Kosovo

Topic: Courtside

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/sudska-kronika-slucaj-ljimaj-0>